

Dosarul nr. 3ra-916/20

Prima instanță: (Judecătoria Bălți, sediul Central) E. Balan

Instanța de apel: (Curtea de Apel Bălți) S. Procopciuc, N. Chircu, E. Grumeza

DECIZIE

09 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Ala Cobăneanu
Nicolae Craiu
Dumitru Mardari

examinând recursul depus de Societatea pe Acțiuni ”Magistrala”,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă
de SA ”Magistrala” împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală
administrare fiscală Nord cu privire la contestarea actului administrativ,
împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2020, prin care s-a admis
apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală
Nord, s-a casat hotărârea Judecătoria Bălți, sediul Central din 24 aprilie 2019 și
s-a emis o nouă hotărâre,

constată:

La 28 martie 2019 SA „Magistrala” a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord cu
privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii, SA „Magistrala” menționat că a fost supusă unui
control fiscal prin metoda verificării tematice privind corectitudinea calculării și
declarării TVA pentru perioada 01 ianuarie 2018 - 30 septembrie 2018, iar în urma
controlului, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord a
întocmit Actul nr. 5-687709 din 06 decembrie 2018, în care a indicat că a avut loc
diminuarea TVA, nerespectarea modului de întocmire și prezentare a dărilor de
seamă fiscale, neachitarea în termen a TVA și neinformarea organului fiscal despre
sistarea activității subdiviziunii.

În temeiul art. 216 alin. (8) din Codul fiscal, a prezentat argumentele
dezacordului cu Actul nr. 5-687709 din 06 decembrie 2018, întocmit de Serviciul
Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, fiind anexate actele
necesare.

De asemenea, a invocat că, la 23 ianuarie 2019, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, a emis decizia nr. 219/89 asupra cazului de încălcare a legislației comisă SA ”Magistrala”, prin care s-a constatat încălcarea prevederilor art. 161 alin. (8), 97 alin. (3) și (5), 101 alin. (1), 187 alin. (5), 102 alin. (1) și (10), 108 alin. (5) și 115 alin. (2) din Codul fiscal, iar în rezultat s-a decis încasarea la buget a TVA diminuate cu suma de 242 844 de lei și majorarea de întârziere pentru neachitarea în termen a TVA în sumă de 14 238 de lei. Totodată, prin decizia menționată, a fost aplicată amenda în sumă totală de 105 137 de lei, compuse din amenda pentru diminuarea TVA în sumă de 101 437 de lei, amenda pentru nerespectarea modului de întocmire și prezentare a declarației privind TVA în sumă de 700 de lei și amenda pentru neinformarea organului fiscal privind sistarea activității subdiviziunii în sumă de 3 000 lei.

Cu referire la constatarea din actul nr. 5-687709 din 06 decembrie 2018, întocmit de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, ce ține de neinformarea organului fiscal privind sistarea activității subdiviziunii, și anume a reprezentanței de pe str. Ștefan cel Mare nr. 67, or. Florești, SA ”Magistrala” a specificat că nu a aprobat nici o decizie privind sistarea, nici măcar temporară, a activității acestei subdiviziuni, or, înstrăinarea unor bunuri imobile aferente reprezentanței de pe str. Ștefan cel Mare nr. 67, or. Florești, nu poate fi calificată ca sistare a activității acestei subdiviziuni, cu atât mai mult că legislația fiscală nu prevede noțiunea de „sistare a activității subdiviziunii”.

Totodată, a invocat că din sensul prevederilor art. 161 alin. (8) din Codul fiscal, rezultă că, contribuabilul are obligația de a informa organul fiscal doar despre schimbarea sau constituirea subdiviziunii, nu și despre închiderea (suspendarea) subdiviziunii.

În partea ce ține de constatarea din actul nr. 5-687709 din 06 decembrie 2018, a Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, privind diminuarea TVA ce urma a fi calculată cu suma totală de 383 475 de lei, ca efect al comercializării activelor la o valoare mai redusă decât prețul de piață, SA ”Magistrala” a declarat că în legătură cu starea financiar-economică precară, în conformitate cu prevederile Legii nr. 1134 din 02 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni, a înstrăinat anumite bunuri și anume tehnica și utilajul neutilizat în procesul tehnologic al întreprinderii, la prețul stabilit de comisia internă de evaluare, în baza criteriilor pieței interne, uzurii și stării tehnice a bunurilor, cererii și ofertei de pe piață etc.

Astfel prin prisma art. 5 pct. 26) din Codul fiscal, prețul de piață și valoarea de piață reprezintă prețul mărfii, serviciului, format prin interacțiunea cererii și ofertei pe piața comerțului cu ridicata a mărfurilor, serviciilor identice, iar în cazul lipsei mărfurilor, serviciilor identice – în urma tranzacțiilor încheiate între persoanele ce nu sunt coproprietari sau persoane interdependente pe piața respectivă a comerțului cu ridicata.

Însă, la evaluarea bunurilor respective, organul fiscal s-a bazat pe Raportul de evaluare din 30 aprilie 2018, întocmit de SRL „Imogrup”, care a fost întocmit doar cu scopul estimării valorii de piață a patrimoniului său în caz de reorganizare și care prevede că valorile componente sunt valabile numai în contextul acestui raport

și nu pot fi folosite în legătură cu o altă evaluare, iar dacă sunt astfel utilizate, nu sunt valabile, evaluatorul bazându-se doar pe informațiile și documentele prezentate, însă nu a investigat suplimentar situația de pe piață.

Deci, reclamanta a susținut că nu există niciun act normativ care să reglementeze calcularea prețului de piață al bunurilor și astfel valoarea tranzacției de 6 000 000 de lei, indicată în contractul de vânzare-cumpărare nr. 108/VC/I/05-18 din 21 mai 2018, încheiat cu SRL „Nouconst”, urmează să servească drept reper pentru determinarea valorii bunurilor respective.

La 13 februarie 2019, a fost depusă contestație împotriva deciziei nr. 219/89 din 23 ianuarie 2019, însă prin decizia nr. 65 din 14 martie 2019, contestația a fost respinsă.

SA ”Magistrala” a solicitat recunoașterea ca fiind ilegală și anularea deciziei Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord nr. 219/89 din 23 ianuarie 2019 asupra cazului de încălcare a legislației fiscale.

Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 09 aprilie 2019, s-a respins cererea depusă de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord cu privire la strămutarea cauzei la instanța competentă de la sediul persoanei juridice – mun. Chișinău, str. C. Tănase 9)f.d. 49 Vol. I).

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 aprilie 2019, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Magistrala”.

S-a anulat decizia Serviciului Fiscal de Stat nr. 219/89 din 23 ianuarie 2019 asupra cazului de încălcare a legislației comisă de SA „Magistrala” (f.d. 194-197, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2019, a fost respins apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 aprilie 2019 (f.d. 41-54, vol. II).

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2020, s-a admis recursul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, s-a casat decizia Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2019 și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată (f.d. 92-104 Vol. II).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2020, s-a admis apelul declarat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, s-a casat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 24 aprilie 2019 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SA ”Magistrala”.

La 14 august 2020, SA ”Magistrala” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

Recurentul SA ”Magistrala”, în motivarea recursului a invocat faptul că cauza a fost examinată în instanța de apel în lipsa unui participant la proces.

Astfel a menționat că fiind citați în instanța de apel pentru data de 30 iunie 2020, ora 10.40, în legătură cu situația epidemiologică din țară și a regulamentelor interne a Curții de Apel Bălți, toți participanții citați așteptau în curtea instanței de apel pentru a fi invitați în sala de ședințe.

Însă, după o oră și jumătate de așteptare împreună cu reprezentantul Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, au fost informați despre faptul examinării cauzei în absența părților.

Deci în opinia recurentului, examinarea cauzei în absența părților constituie o încălcare a dreptului părții la un proces echitabil și implicit dreptul la apărare, prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, examinând cauza în lipsa părților, instanța de apel a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, referindu-se în mod general la unele constatări ale primei instanței, fără cercetarea și studierea lor și fără a examina legalitatea și temeinicia argumentelor indicate în cererea de chemare în judecată.

La 21 august 2020, instanța de recurs a expediat în adresa intimatului copia recursului, fiind recepționat de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord, la 26 august 2020, conform avizului de recepție (f.d. 147 Vol. II).

La 12 septembrie 2020, prin intermediul oficiului poștal, Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord a depus referință la recursul declarat de SA "Magistrala", prin care a solicitat să fie considerat ca inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 30 septembrie 2020, s-a declarat admisibil recursul depus de SA "Magistrala" și s-a numit pentru examinare în complet din 5 judecători.

Examinând recursul declarat de SA "Magistrala", completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție îl consideră întemeiat, care urmează a fi admis, cu restituirea cauzei spre rejudecare în aceeași instanță, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) din Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronată în cazul în care cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că trimiterea la rejudecare doar o singură dată pentru erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs se referă în exclusivitate la retrimiterile repetate ale proceselor cauzate de erori anterior constatate de către instanța de recurs pe fondurile acțiunilor examinate.

Netrimiteria cauzei spre rejudecare a doua oară, a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea recurentului, aplicarea ei producându-i daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare.

În speță, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2020, instanța de recurs a apreciat drept superficiale concluziile instanței de apel privind admiterea acțiunii, din motiv că nu s-a expus asupra tuturor încălcărilor constatate de către Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord și nu a elucidat toate circumstanțele importante speței.

Totodată, instanța de recurs a reținut că instanța de apel a omis să se expună în partea dispozitivă a deciziei contestate și asupra cerinței invocate de Serviciul Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord în cererea de apel cu privire la anularea încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 09 aprilie 2019, fapt ce constituie temei de restituire a cauzei la rejudecare.

După rejudecarea cauzei, ședința de judecată în instanța de apel a fost fixată pentru data de 30 iunie 2020, ora 10.40, părțile fiind înștiințate cu aviz de recepție pentru ședința instanței de apel (f.d. 119-121 Vol. II).

Conform procesului-verbal al ședinței de judecată a instanței de apel din 30 iunie 2020, ședința a fost deschisă la ora 10.41, însă în ședință nu s-au prezentat părțile.

Astfel instanța de apel a considerat că părțile au fost citate legal cu aviz de recepție și nu au anunțat motivele neprezentării în ședința de judecată, considerând posibilă examinarea cauzei în lipsa părților, citate legal (f.d. 122-123 Vol. II).

Deci, rezultă că cauza a fost examinată în instanța de apel dintr-o singură ședință de judecată, în lipsa părților, deși materialele cauzei denotă că la data și ora stabilită în citația expediată în adresa părților, reprezentantul SA ”Magistrala”, Gîrbu Corina, s-a aflat în incinta Curții de Apel Bălți între orele 10.40 – 12.40, fapt confirmat prin certificatul eliberat de Curtea de Apel Bălți (f.d. 141 Vol. II).

Colegiul reține la caz, că instanța de apel, examinând cauza în lipsa participanților la proces, care de altfel se aflau în incinta instanței de apel și care urmau a fi invitați în sala de ședință la ora stabilită pentru examinarea apelului, nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participanților la proces, ce constă în posibilitatea părților de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele de apărare, astfel a admis încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Sub acest aspect, se constată că prin examinarea apelului în lipsa participanților la proces și a reprezentanților acestora, a fost încălcat în mod direct dreptul părților la apărare și respectiv la un proces echitabil, garantat de art. 6 §1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Hiro Balani c. Spaniei), Curtea a notat că în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele constatate și expuse supra instanța de recurs este în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții date de instanța de apel, de a verifica temeinicia și legalitatea acestei soluții.

Având în vedere cele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului declarat de SA "Magistrala", de a casa integral decizia Curții Bălți din 30 iunie 2020 și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, la Curtea de apel Bălți, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) și art. 248 alin. (1) lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni "Magistrala".

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2020, în cauza în contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe Acțiuni "Magistrala" împotriva Serviciului Fiscal de Stat, Direcția generală administrare fiscală Nord cu privire la contestarea actului administrativ, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în ordine de apel, la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Ala Cobăneanu

Nicolae Craiu

Dumitru Mardari